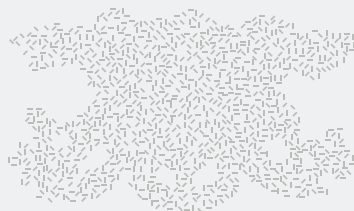

Bästa praxis för stöd till konkurrenskraftiga ERC-ansökningar: lärdömar från nationella ledare

Policyrekommendationer framtagna av
Sveriges unga akademi

SVERIGES UNGA AKADEMI

Bästa praxis för stöd till konkurrenskraftiga ERC-ansökningar: lärdomar från nationella ledare

Policyrekommendationer framtagna av Sveriges unga akademi

SVERIGES UNGA AKADEMI

Publicerad av Sveriges unga akademi 2023

Projektgrupp: akademiledamöterna Frida Bender, Hanne Fjelde, Alison Gerber, Jessica Jewell, Mia Liinason, Ewa Machotka, Janina Seubert, samt Helena Rosik på sekretariatet för Sveriges unga akademi.

Rapportförfattare: Ewa Machotka, Jessica Jewell, Mia Liinason och Helena Rosik

Projektledare: Ewa Machotka

Utredningssekreterare: Helena Rosik

Grafisk design: @Fräulein Design AB

Översättning: Peter Wennersten / HIBOU

Vid citering av denna publikation: Sveriges unga akademi. 2023. Bästa praxis för stöd till konkurrenskraftiga ERC-ansökningar: lärdomar från nationella ledare. Rapport. Stockholm: Sveriges unga akademi

Vi vill tacka de unga akademierna i Danmark, Nederländerna, Norge och Schweiz för deras bidrag till denna studie, samt alla intervjupersoner för att de delat med sig av sina erfarenheter och synpunkter på bästa praxis för att främja konkurrenskraftiga ERC-ansökningar.

Sveriges unga akademi vill tacka våra huvudfinansiärer Erling-Perssons Stiftelse, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, Natur & Kultur, samt Ragnar Söderbergs stiftelse. Tack även till Riksbankens Jubileumsfond för finansiering av projekt inom ramen för akademins internationella verksamhet.

Sveriges unga akademi är en tvärvetenskaplig akademi för ett urval av de bästa yngre forskarna i Sverige. Akademin utgör en oberoende plattform som ger yngre forskare en stark röst i den forskningspolitiska debatten och som arbetar med att föra ut forskning till barn och unga. Inom akademien möts yngre forskare över lärosättes- och ämnesgränser. Akademin bildades 2011 på initiativ av Kungl. Vetenskapsakademien och har 35–40 ledamöter valda på fem år.

Sveriges unga akademi,
Lilla Frescativägen 4a, SE114 18 Stockholm

info@sverigesungaakademi.se

www.sverigesungaakademi.se

Twitter: @ungaakademin

Facebook: Sveriges unga akademi

LinkedIn: Sveriges unga akademi

Instagram: [sverigesungaakademi.se](https://www.instagram.com/sverigesungaakademi.se)

Youtube: Sveriges unga akademi

ISBN: 978-91-527-6749-8

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrunden till studien	8
Möjliggörare och rekommendationer avseende ERC-bidrag	11
Möjliggörare 1: dedikerat stöd för att utarbeta ERC-ansökningar	11
Mottagare av ERC-bidrag säger att tid och tillgång till kompetent och erfaren rådgivning är viktigt för att utveckla vinnande forskningsansökningar	11
Policyer som stödjer forskare med tid och rådgivning angående ERC-ansökningar	12
Rekommenderade åtgärder för att stödja forskare med tid och rådgivning	13
Möjliggörare 2: goda villkor för ERC-projekt vid värdinstitutioner	14
Mottagare av ERC-bidrag säger att starka forskningsmiljöer och goda villkor vid värdinstitutionen är viktigt	14
Policyer till stöd för goda villkor och incitament för mottagare av ERC-bidrag	14
Rekommenderade åtgärder för att säkra goda villkor för ERC-projekt vid svenska värdinstitutioner	15
Möjliggörare 3: tillgång till fri finansiering för att utveckla forskningsidéer	16
Vinnare av ERC-bidrag säger att tillgång till fri finansiering är avgörande för att utveckla konkurrenskraftiga ERC-ansökningar	16
Policyer som betonar vikten av fri finansiering	16
Rekommenderat ökat fokus på fri, nyfikenhetsdriven forskningsfinansiering	17
Möjliggörare 4: en stark forskningskultur med omfattande internationella nätverk	18
Mottagare av ERC-bidrag betonar vikten av en stark forskningskultur och omfattande internationella nätverk	18
Policyer till stöd för starka forskningskulturer och internationella nätverk	18
Rekommenderat stöd för att skapa starka forskningsmiljöer och ökad mobilitet	19
Bilagor:	21
Bilaga 1: Metod	21
Bilaga 2: Översikt över möjliggörare och hinder för en framgångsrik ERC-ansökan såsom de artulerats av de intervjuade från Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz	23
Bilaga 3: Översikt över nationella policyer i de undersökta länderna avseende stödsystem för sökande av ERC-bidrag	30
Bilaga 4: Referenser	37

Sammanfattning

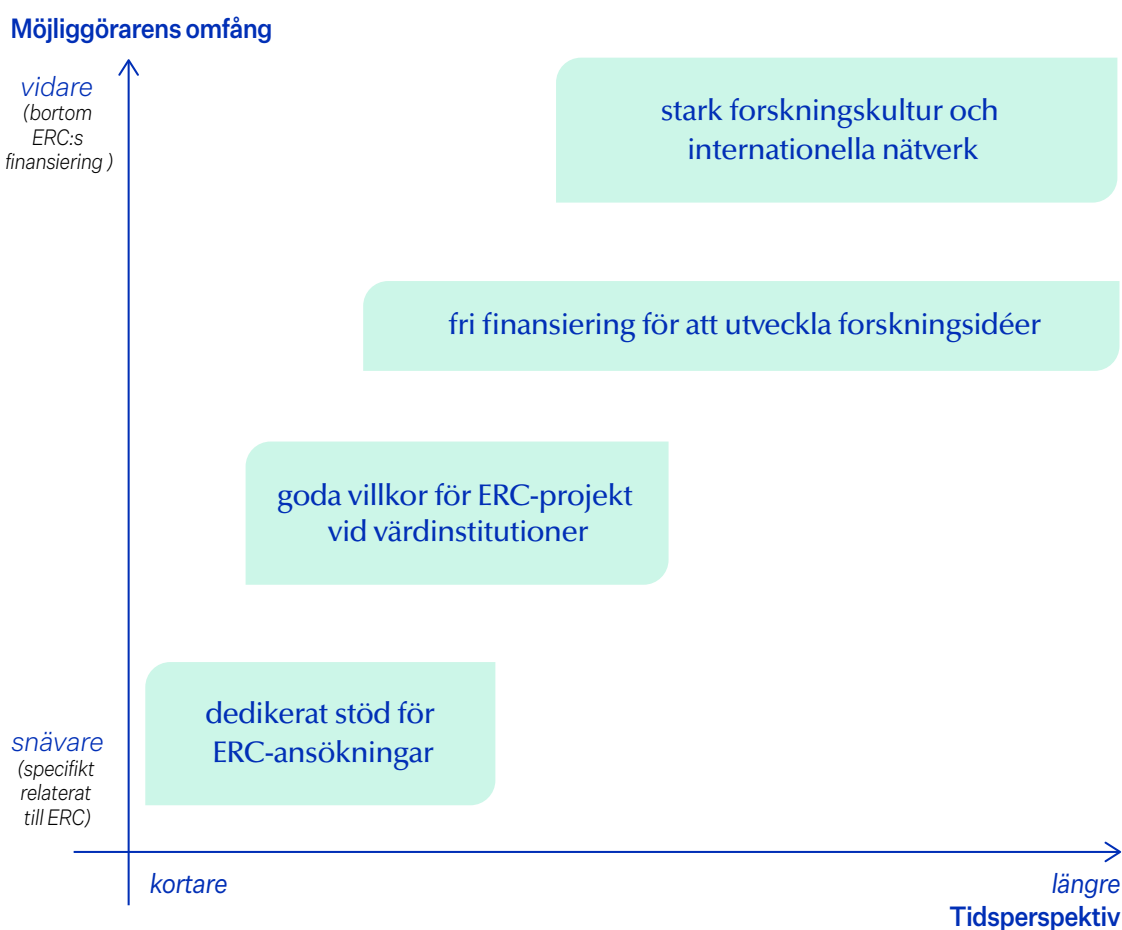
Bidragen från Europeiska forskningsrådet (European Research Council, ERC) utgör sammanlagt det främsta europeiska finansieringsprogrammet för excellent spetsforskning. Deltagande i utlysningar och säkrande av ERC-finansiering är en viktig del av den svenska nationella forskningsstrategin. Men både deltagande och framgång i säkrandet av ERC-medel skulle kunna vara större med tanke på landets starka forskningstradition. I denna rapport presenterar Sveriges unga akademi policyrekommendationer för att stärka Sveriges deltagande och framgångar i ERC:s utlysningar. Våra rekommendationer riktar sig till tre olika typer av aktörer: (1) regeringen, (2) svenska forskningsfinansiärer, och (3) lärosäten. Rekommendationerna bygger på intervjuer med yngre framstående forskare, i Sverige och i jämförbara länder, som har varit framgångsrika i konkurrensen om ERC-bidrag, samt på en genomgång av nationella policyer med syfte att stödja ansökningar om ERC-medel i dessa länder. Högkvalitativ forskning är helt avgörande för att nå målen för den svenska nationella forskningsstrategin och våra rekommendationer riktar sig dels mot ERC-relaterad forskningspolitik och praxis, dels mot andra förhållanden som är nödvändiga för att det nationella forskningssystemet ska förbli internationellt konkurrenskraftigt. Förutom rekommendationerna sammanfattas resultaten från intervjuerna och policyanalyserna i form av möjliggörare av andra länders framgång i konkurrensen om ERC-medel.

Viktiga möjliggörare

De fyra viktiga möjliggörarna för framgångsrika ansökningar och värdskap av ERC-projekt är:

1. **dedikerat stöd** för att utarbeta ERC-ansökningar
2. **goda villkor** för ERC-projekt **vid värdinstitutioner**
3. **tillgång till fri finansiering** för att utveckla forskningsidéer
4. **en stark forskningskultur** med omfattande **internationella nätverk**

De här möjliggörarna verkar i olika tidsperspektiv. Vissa har snävare omfång som relaterar till ERC i synnerhet, andra har vidare omfång som mer relaterar till det övergripande nationella forskningslandskapet (FIGUR 1).

FIGUR 1. Huvudsakliga möjliggörare och deras inbördes relation.

! Rekommendationer

1. för att säkerställa att svenska forskare har ett dedikerat stöd i utarbetningen av konkurrenskraftiga ERC-ansökningar, rekommenderar vi att:
  - a. regeringen **stärker den nationella kontaktpersonens (NCP) kapacitet och resurser** för att understödja ERC-vägledning och -kompetens vid lärosätena, och att ge rådgivning och utbildning om ERC till värdinstitutioner och sökande genom praktiska workshoppar och läsdagar;
  - b. Vetenskapsrådet tillsammans med andra forskningsfinansiärer erbjuder så kallad **seed funding för att förbättra forskningsansökningar** till alla sökande av ERC-medel som tidigare avancerat till Steg 2 (betyg A och B) och bjudits in till intervju, men som inte beviljats finansiering. Bidragen kan t.ex. täcka pilotstudier, inhämtning av data och feedback, såväl som forskningstid;
  - c. lärosäten:
    - i. erbjuder förstagångssökande av ERC-medel möjlighet att söka seed funding **för att skriva forskningsansökningar** i syfte att säkerställa att de har tid och resurser att förbereda starka ansökningar;
    - ii. stärker utbildningen om ERC vid lärosätena **vad beträffar utarbetande av forskningsansökningar samt intervjuförberedelser** som komplement till NCP:s utbildningsinsatser.
2. för att säkerställa att forskare har **goda villkor för ERC-projekt vid svenska värdinstitutioner**, jämförbara med dem i andra europeiska länder, rekommenderar vi att:
  - a. regeringen agerar för att säkerställa att finansiering finns tillgänglig för **overheadkostnader utöver de 25 %** som för närvarande täcks av ERC, i syfte att förhindra att overhead avskräcker från att ansöka om eller stå värd för ERC-projekt;
  - b. svenska forskningsfinansiärer tillsammans med lärosätena på sikt verkar för att se över **den nuvarande kostnadsmodellen för overhead** ("SUHF-modellen") i syfte att öka transparens och effektivitet, uppmuntra till deltagande i sökandet av ERC-medel, och minska skillnaderna mellan institutioner;
  - c. lärosätena säkerställer att svenska värdinstitutioner är lämpliga platser för att genomföra ERC-projekt genom att:
    - i. **tillhandahålla finansiering** för huvudsökandes (PI) lön genom basanslaget, så att de som tilldelas medel har tillräckligt med tid för sina ERC-projekt;
    - ii. förhindra att **kostnader för overhead avskräcker från deltagande** eller reducerar individuella forskningsbudgetar;
    - iii. utveckla tydliga **incitamentsmekanismer för karriärutveckling** i syfte att attrahera och behålla vinnare av ERC-bidrag vid svenska värdinstitutioner, t.ex. genom administrativt projektstöd, *tenure track*-tjänster, och erbjudande av *top up*-finansiering eller förlängningsbidrag.

3. för att säkerställa tillgången till fri, oriktad finansiering och öka kompatibiliteten mellan forskning i Sverige och ERC:s vision om spetsforskning, rekommenderar vi att:
  - a. regeringen **ökar andelen finansiering för fri, forskarinitierad forskning** som tilldelas de statliga forskningsfinansiärerna, i syfte att säkerställa starka, nyfikenhetsdrivna miljöer för banbrytande forskning av högsta kvalitet i Sverige;
  - b. svenska forskningsfinansiärer stödjer risktagande och **nyfikenhetsdriven forskning** inom alla ämnesområden och slår vakt om **vetenskaplig excellens** som huvudsakligt kriterium vid bedömning av forskningsansökningar;
  - c. lärosäten säkerställer att forskare har **goda villkor för att forska**, inklusive tillräcklig tid och lönetäckning för att stimulera till upptäckter av oväntade resultat.

4. för att stödja **en stark forskningskultur** med god förankring i det **internationella forskningslandskapet**, rekommenderar vi att:
  - a. regeringen
    - i. **säkerställer att ERC:s finansiering stärks** och skyddas inom ramen för Horisont Europa och inom framtida ramprogram;
    - ii. **förbättrar procedurer och villkor för utländska forskare** att invandra till Sverige, i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft som forskningsnation;
    - iii. ändrar Högskoleförordningen så att **biträdande lektorat kan sökas upp till sju år** efter avlagd doktorsexamen, för att säkerställa att lärosätena attraherar de bästa kandidaterna till dessa tjänster.
  - b. svenska forskningsfinansiärer stärker sina investeringar i mobilitetsmekanismer för forskare, t.ex. genom finansiering för sabbatsår och stöd för internationella utbyten;
  - c. lärosäten
    - i. tillhandahåller tillräcklig **långsiktig finansiering för att utveckla starka forskningsmiljöer** och individuella forskarkarriärer;
    - ii. genomför öppna och transparenta, **meritbaserade rekryteringar** för att attrahera internationellt konkurrenskraftiga talanger;
    - iii. **främjar mobilitet och internationellt samarbete**, genom karriärutveckling, policy, administrativt stöd, och prestationsutvärderingar;
    - iv. uppmuntrar **starkt akademiskt ledarskap** genom att betona akademiska meriter för ledarskapspositioner, säkerställa adekvat administrativ avlastning och stöd för att bedriva forskning, samt stimulera kollegialitet.

Bakgrunden till studien

ERC är Europas flaggskepp för finansiering av nyskapande, nyfikenhetsinitierad forskning av högsta kvalitet. Därför anses medel från ERC ofta vara en markör för en stark nationell forskningsmiljö, och många EU-medlemsländer har specifika policyer och praxis på plats för att stödja forskare som ansöker om dessa eftertraktade bidrag och för att attrahera de som vunnit framgång. Deltagande i Horisont Europa och säkrande av ERC-finansiering är också en central del i den svenska nationella forskningsstrategin.¹

Emellertid, som Vinnova har noterat i en rapport från 2021,² är söktrycket i det europeiska ramprogrammet från forskare baserade i Sverige, liksom deras konkurrenskraft avseende beviljandegrad, lägre än för andra jämförbara länder (**FIGUR 2 OCH 3**), särskilt med tanke på de betydande svenska investeringarna i forskning och utveckling (FoU). Inom ERC-programmet presterar Sverige omkring EU 27-genomsnittet, men betydligt lägre än jämförbara länder³ (**FIGUR 3**). Till exempel visar ERC-statistik från 2020 att forskare i Sverige fick finansiering för 40 ERC-projekt medan nederländska forskare fick finansiering för 81 projekt. Samtidigt investerade Sverige 3,5 % av BNP i FoU (den högsta procentandelen i EU), att jämföras med 2,3 % av BNP för Nederländerna.⁴ Vetenskapsrådet noterar i en rapport från 2020 att det finns förbättringspotential beträffande Sveriges deltagande i ERC-utlysningar, särskilt inom humaniora och samhällsvetenskap.⁵ 2022 erhöll seniora forskare inom humaniora och samhällsvetenskap i Sverige ett hittills rekordhøgt antal ERC Advanced Grants (6 bidrag).⁶ Det är en berömvärd prestation som visar att sådana bedrifter är möjliga inom humaniora och samhällsvetenskap, och bör fortsättningsvis stödjas, särskilt för yngre forskare i början av sin karriär (early career researchers, ECR:s).⁷

Olika åtgärder och initiativ har sätts för att stödja ett framgångsrikt svenskt deltagande i ERC:s utlysningar. Exempel på sådana är intervjuutbildning, träningsläger och utveckling av forskningsansökningar, samt finansiering för att stärka incitament och stödja excellent forskning. Insatserna är dock spridda, och olika aktörer i systemet skulle kunna dra nytta av en ökad kunskap om de åtgärder som vidtagits på olika nivåer, för att främja bästa praxis och förbättra samordning.

¹ Utbildningsdepartementet (2021).

² Hansson et al. (2021).

³ Inkluderat, men inte begränsat till, länderna i denna studie.

⁴ OECD (2023).

⁵ Johansson et al. (2020).

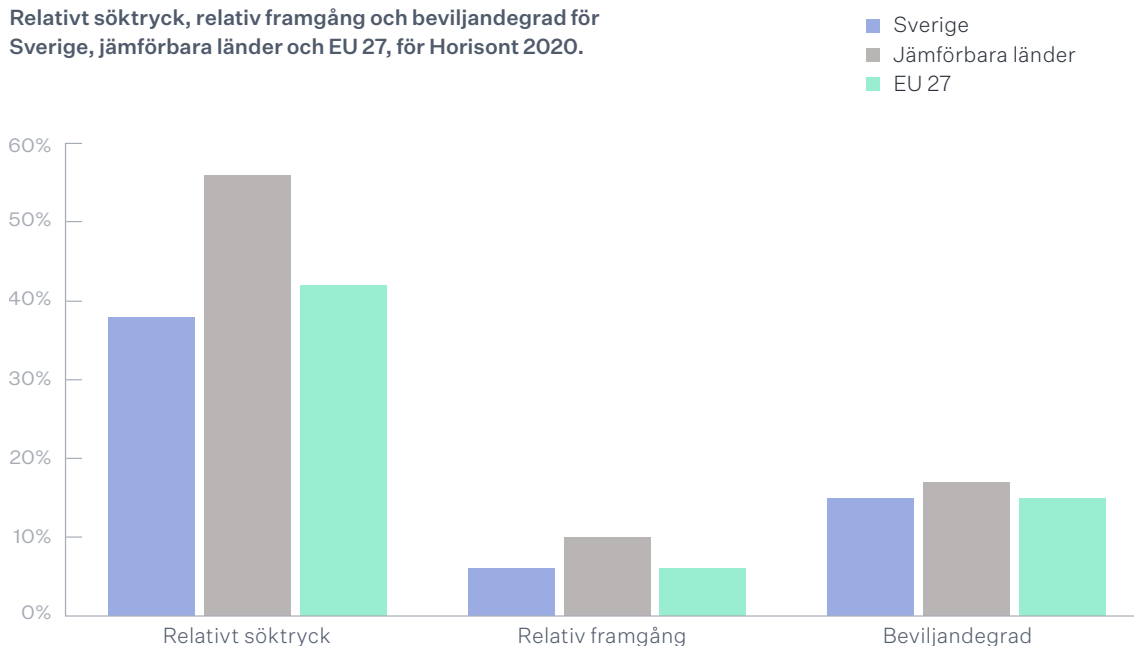
⁶ Vetenskapsrådet (2023).

⁷ Definitionen av *early career researcher* kan variera beroende på ämnesområde och land. Här menar vi forskare med upp till cirka tio års erfarenhet efter doktorsexamen, vilket i stort följer ERC:s användning. European Research Council (2023-1 och 2023-2).

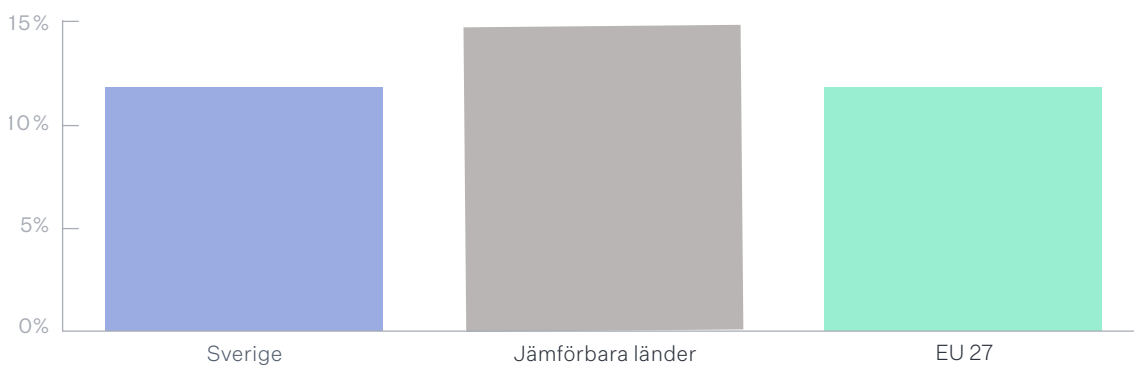

Relativt söktryck, relativ framgång och beviljandegrad för Sverige, jämförbara länder och EU 27, för Horisont 2020.

FIGUR 2. Relativt söktryck, relativ framgång och beviljandegrad⁸ i Horisont 2020 för Sverige, jämförbara länder (Belgien, Danmark, Finland, Nederländerna, Norge, Schweiz, Österrike), och EU 27. Källa: Anpassad från Hansson (2021). Horisont 2020 – årsbok 2021. *Svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation.*

Beviljandegrad för ERC inom Horisont 2020, för Sverige, jämförbara länder och EU 27

FIGUR 3. Beviljandegrad för ERC inom Horisont 2020 för Sverige, jämförbara länder (Belgien, Danmark, Finland, Nederländerna, Norge, Schweiz, Österrike), och EU 27. Källa: Anpassad från Hansson (2021). *Horisont 2020 – årsbok 2021. Svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och innovation.*

⁸ *Relativt söktryck* avser antalet ansökningar i förhållande till antalet forskare i FoU-systemet, *relativ framgång* avser antalet beviljade ansökningar i förhållande till antalet forskare, och *beviljandegrad* är antalet beviljade ansökningar relativt antalet ansökningar.

Ett lägre svenskt deltagande och begränsad framgång i ERC:s finansieringsprogram påverkar hela det nationella forskningsklimatet. Begränsade möjligheter att ägna sig åt nyskapande, fri, forskarinitierad forskning, så som den uppfattas av ERC, kan också sänka kvaliteten på forskningen i den svenska akademiska världen. Det i sin tur kan försvaga våra forskningsmiljöer, minska förmågan att attrahera och behålla de bästa forskarna, samt äventyra Sveriges position som kunskapsnation för framtiden. Det kan också i synnerhet påverka yngre forskare tidigt i karriären, för vilka ett ERC-anslag ofta är en fantastisk möjlighet att utveckla sin forskning och att bygga sin vetenskapliga karriär.

Som svar på denna situation har Sveriges unga akademi genomfört en undersökning i syfte att identifiera mekanismer för att öka antalet beviljade ansökningar om ERC-bidrag i Sverige på ett långsiktigt hållbart sätt, med särskilt fokus på forskare i ett tidigt stadium av sina karriärer. Vår undersökning kompletterar på två sätt Vetenskapsrådets tidigare studier av situationen i Sverige så som den relaterar till ERC.⁹ För det första fokuserar vi på att **förstå möjliggörare** för framgångsrika ERC-ansökningar genom att intervjua unga mottagare av ERC-bidrag i Sverige och andra länder – Danmark, Nederländerna, Norge och Schweiz.¹⁰ Länderna valdes på grund av deras liknande förutsättningar för forskning och utveckling, samt liknande storlek, jämfört med Sverige.¹¹ Nederländerna och Schweiz tillhör de mest framgångsrika länderna i ERC-programmet. Norge har sett en positiv utveckling, särskilt inom humaniora och samhällsvetenskap. För det andra **identifierar vi tänkbara interventioner** genom att undersöka policyer för stöd avseende ERC-bidrag och bästa praxis i framgångsrika ERC-länder och i Sverige.

I [Bilaga 1](#) redogör vi för vår metod. I [Bilaga 2](#) presenteras en översikt över faktorer som möjliggör, alternativt motverkar, framgångsrika ERC-ansökningar enligt intervjupersonerna. I [Bilaga 3](#) återfinns en översikt över nationella policyer avseende stödsystem för ERC-bidragsansökningar i de undersökta länderna.

⁹ Vetenskapsrådet (2017), Johansson et al. (2020), Wikgren et al. (2019) and Wikgren et al. (2019-2).

¹⁰ För närvarande betraktas Schweiz som ett icke-associerat land och deltar inte i ERC:s utlysningar, vilket landet dock gjorde tidigare med framgång.

¹¹ Jämförbara länder är länder vars förutsättningar för FoU liknar de som råder i Sverige, och som även är lika avseende antal publikationer i relation till befolkningsstorlek och avseende citeringsgenomsnitt. Vetenskapsrådet (2021).

Möjliggörare och rekommendationer avseende ERC-bidrag

Här sammanfattar vi de huvudsakliga resultaten från våra intervjuer med unga akademiledamöter och mottagare av ERC-bidrag från Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz, tillsammans med vår analys av ERC-relaterade nationella policyer i dessa länder. För varje möjliggörare sammanfattar vi resultaten från våra intervjuer, följt av vår sammanfattning av policyer som är relaterade till respektive möjliggörare, och avslutar sedan med våra rekommendationer.

Möjliggörare 1: dedikerat stöd för att utarbeta ERC-ansökningar

Mottagare av ERC-bidrag säger att tid och tillgång till kompetent och erfaren rådgivning är viktigt för att utveckla vinnande forskningsansökningar

Den främsta enskilda faktorn som de intervjuade personerna identifierade som viktig för att ta fram en framgångsrik ansökan var att ha **dedikerat stöd** i form av allokerad tid, träning och kompetent rådgivning i att arbeta fram en ERC-ansökan. Ett antal intervjuade personer reflekterade över vikten av *seed funding* för att utarbeta en ERC-ansökan (för att genomföra pilotstudier, inhämta data och feedback), behovet av dedikerad tid för utarbetning av ansökan, samt olika stödsystem som erbjuds på lokal (institution, fakultet) såväl som nationell nivå. Hög undervisningsbelastning och otillräcklig täckning av forskarnas löner genom basanslag sågs som stora hinder mot att ta fram en ERC-ansökan. Ojämn fördelning av *seed funding* mellan forskningsområden nämndes också som en barriär.

Dessutom identifierade personer som beviljats medel ofta tillgången till utbildning för sökande, möjligheter att samarbeta med kompetenta och erfarna rådgivare som erbjöd personlig feedback (antingen genom sina lärosäten eller via externa konsulter), samt möjligheten att granska vinnande ERC-ansökningar som avgörande för framgången. Skräddarsydd utbildning och individualiserad feedback på ansökningar inklusive språkgranskning (som till exempel

erbjuds i Nederländerna) betonades också som viktigt. ERC finansierar en särskild typ av forskarinitierad spetsforskning och flera mottagare nämnde att deltagande i workshoppar hjälpte dem att förstå ERC-ansökans specifika natur. Intervjupersonerna noterade också att ERC:s bidragsprogram ofta uppfattas som krävande och förknippas med en tung administrativ börda, och att inhemska stödprogram därför ofta betraktas som mer attraktiva (mindre tidskrävande, mer hanterbara). Denna uppfattning skulle kunna avskräcka forskare från att ansöka om ERC-medel. Ett förslag var att utvecklandet av stödfunktionernas kunskap (utbildning, rådgivning, kapacitetsuppbyggnad och kompetent administrativt stöd) skulle kunde förändra dessa uppfattningar.

Policier som stödjer forskare med tid och rådgivning angående ERC-ansökningar

De länder som vi undersökte har ett antal policier på plats för att stödja forskare i att arbeta fram ansökningar. En vanligt förekommande nationell policy är att erbjuda **seed funding** för att möjliggöra pilotstudier och allokering av tid till ansökningsförberedelser. Till exempel erbjuder Swiss National Science Foundation (SNSF) *seed funding* inom ramen för sitt SPARK-program som definieras som "snabb finansiering av nya och okonventionella idéer".¹² *Seed funding* på nationell nivå erbjuds också i Norge. I Sverige erbjuder Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) och Vinnova möjlighet att söka bidrag i spannet SEK 200 000–500 000 för att utarbeta en ansökan, men den finansieringen är endast tillgänglig för specifika områden (t.ex. medicinsk forskning). I de undersökta länderna erbjuds *seed funding* ofta även via lärosätena. I Sverige erbjuder vissa, men inte alla, fakulteter och institutioner möjlighet att söka *seed funding* för att ta fram en ansökan, vilket innebär en risk för att talangfulla forskare i andra miljöer går miste om sådana möjligheter.

En annan vanlig policy är **riktad finansiering till alla omsökande** eftersom att söka igen ökar chanserna för beviljande. Till exempel erbjuder norska Forskningsrådet NOK 500 000 för att förbättra en ERC-ansökan inom två år efter att den ursprungliga skickades in, om forskaren avancerade till Steg 2 (betyg A och B) utan att beviljas finansiering.¹³ Fram till nyligen hade även Danmark en liknande policy. Vetenskapsrådet finansierar ansökningar till ERC Starting Grant och ERC Consolidator Grant på ERC:s reservlista, som har fått högsta betyg (A) men inte tilldelats finansiering på grund av budgetbegränsningar. Sökande i Sverige kan också ansöka om Swedish Foundations' Starting Grant, som ges under ett år i taget i upp till fem år, förutsatt att forskaren fortsätter att söka ERC:s bidrag. Dessa finansieringsåtgärder är lovvärda och skulle gagnas av en ökad uppmärksamhet och medvetenhet i systemet. Men för närvarande finns dock inget stöd i Sverige för att förbättra en ansökan i syfte att på nytt söka ERC Starting Grant eller ERC Consolidator Grant för omsökande som tidigare kom till Steg 2 och fick betyget B, eller för omsökande av ERC Advanced Grant som kom till Steg 2 och fick betyg A eller B. Ett sådant stöd skulle stärka incitamenten att försöka igen och öka möjligheterna att säkra ERC-finansiering eftersom omsökande har bättre chanser att tilldelas bidrag om de förbättrar sina ansökningar och söker igen.

¹² Swiss National Science Foundation (2023).

¹³ Forskningsrådet (2022).

En annan vanlig riktad stödåtgärd vad ERC beträffar är att erbjuda **workshoppar** om ansökningsprocessen till ERC och så kallade "**läsdagar**" under vilka sökande kan studera forskningsansökningar som beviljats bidrag av ERC. I Norge är till exempel utbildning en del av NCP:ns övergripande nationella stödsystem för sökande inom Horisont Europa, och flera norska universitet erbjuder workshoppar med NCP:s och erfarna rådgivare och/eller privata konsulter. Dessutom har flera europeiska länder inrättat nationella "informationshubbar". I Schweiz drivs den rikstäckande plattformen Euresearch i samarbete med universiteten och tillhandahåller övergripande information och utbildningsaktiviteter avseende finansiering för alla forskare. Norge och Österrike anordnar läsdagar där NCP:n ger ERC-sökande tillgång till beviljade ansökningar. I Sverige organiserar NCP:n intervjuworkshoppar och onlineseminarier med information om ERC. Utbildning på temat ERC erbjuds av vissa lärosäten, men kvalitet och omfattning varierar. Tidigare har svenska privata finansierare organiserat en skrivarkurs för sökande från mindre lärosäten, och ibland har liknande insatser fortsatt på lokal nivå, men dessa viktiga initiativ har inte permanentats.¹⁴ En ökning av kapaciteten att erbjuda effektiv utbildning, kompetent rådgivning och seed funding för att förbereda forskningsansökningar skulle göra det möjligt att uppnå målen för den svenska nationella forskningsstrategin och förbättra chanserna till framgångar i ERC:s utlysningar.

! Rekommenderade åtgärder för att stödja forskare med tid och rådgivning

Vi rekommenderar att följande åtgärder genomförs eller utvidgas för att säkerställa att forskare i Sverige åtnjuter **dedikerat stöd** i utarbetningen av ERC-ansökningar:

- a. regeringen **stärker kapaciteten och utökar resurserna för ERC:s nationella kontaktpunkt** (NCP) i syfte att stödja utvecklingen av ERC-rådgivning och -kompetens vid svenska lärosäten, samt erbjuda rådgivning och utbildning avseende ERC till värdinstitutioner och sökanden genom praktiska workshoppar (anpassade för olika ämnesområden¹⁵) och läsdagar (under vilka sökanden har chans att studera beviljade ansökningar);
- b. Vetenskapsrådet i samverkan med andra forskningsfinansierare erbjuder **seed funding för att förbättra ansökningar** till alla omsökande (på alla ERC:s tre nivåer) som tidigare avancerat till Steg 2 (betyg A och B) och bjudits in till intervju, men som inte beviljats finansiering. Bidraget kan till exempel täcka pilotstudier, inhämtning av data och feedback, såväl som forskningstid, och bör automatiskt tillgängliggöras alla sökande som nått till intervjun under förutsättning att man ansöker om ERC-medel på nytt inom 2 år;
- c. Lärosäten:
  - i. erbjuder förstagångssökande möjlighet att söka **seed funding för att förbereda ansökningar** (för pilotstudier och/eller allokering av tid till att skriva);
  - ii. **tillhandahåller stöd** för skrivande av ansökningar och intervjuträning genom att stärka utbildningen på lärosätetsnivå för att komplettera NCP:s insatser.

¹⁴ Riksbankens Jubileumsfond erbjöd tidigare sådana workshoppar, och Kempestiftelserna anordnar för närvarande ett pilotprogram med utbildning som erbjuds forskare i norra Sverige.

¹⁵ Naturvetenskap och teknik, Livsvetenskap, Samhällsvetenskap och humaniora.

Möjliggörare 2: goda villkor för ERC-projekt vid värdinstitutioner

Mottagare av ERC-bidrag säger att starka forskningsmiljöer och goda villkor vid värdinstitutionen är viktigt

Många av de intervjuade betonade vikten av att verka i en stark forskningsmiljö med tillgång till stöttande ledare och erfarna bidragsadministratörer för att genomföra ett vinnande ERC-projekt. Flera mottagare av ERC-bidrag noterade även vikten av transparenta incitamentssystem (t.ex. avseende rekrytering och befordran) och möjlighet till långsiktig finansiering för sin forskning. Tillgången till långsiktig finansiering inom ett givet forskningsämne via *centres of excellence* (särskilt inom mindre forskningsområden) nämndes också som en viktig faktor som skapar incitament för att söka ERC-bidrag för ett projekt vid en given värdinstitution. Omvänt noterade flera av de intervjuade också den negativa inverkan som en avsaknad av stöd från institutionen har.

Vad mer är, noterade flera av de intervjuade vikten av de ekonomiska och administrativa villkoren vid värdinstitutionen där ett vinnande ERC-projekt ska genomföras, inklusive nivån på overhead¹⁶, direkta statliga anslag, och ytterligare stöd. Vissa av våra intervjupersoner reflekterade även över vikten av incitament för att behålla ERC-bidrag – på individuell och institutionell nivå, genom åtgärder som t.ex. fast anställning vid beviljad ERC-ansökan, full täckning för overhead för ERC-bidrag, samt *top up*-bidrag i form av en extra doktorand eller förlängningsstöd. De olika villkoren vid värdinstitutionerna påverkade ibland bidragsmottagarnas beslut om huruvida de skulle stanna vid värdinstitutionen eller byta till en annan.

Policyer till stöd för goda villkor och incitament för mottagare av ERC-bidrag

De ekonomiska och administrativa villkoren som erbjuds är viktiga faktorer när forskare väljer värdinstitution. I de länder vi undersökte, med undantag för Sverige, sågs inte overheadkostnader som ett problem eftersom de oftast är lägre än de 25 % som täcks av ERC, och i länder där de är högre finns ekonomiskt stöd för värdinstitutionerna tillgängligt på nationell nivå. Dock identifierades de ekonomiska villkoren som ett stort hinder i Sverige, där institutioner generellt sett har högre overhead, i spannet 20–65 %, ofta långt högre än de 25 % som täcks av ERC.¹⁷ Vi finner att de svenska overheadnivåerna kan minska värdet på ett ERC-bidrag med 6–19 % för ett naturvetenskapligt projekt och med 5–30 % inom humaniora.¹⁸ Det innebär att ett ERC-bidrag är mindre önskvärt vid vissa institutioner och mindre värdefullt i Sverige än i andra nationella sammanhang. Vidare vittnade forskare i Sverige om att deras institutioner inte tillåter dem att ansöka om ERC-bidrag då institutionen antingen inte kan eller vill betala de extra overheadkostnaderna. Förutom de högre overheadnivåerna i Sverige jämfört med andra länder, är en PI i Sverige ofta själv ansvarig för att hitta finansiering för en stor del av

¹⁶ Ibland även kallade indirekta kostnader.

¹⁷ Sveriges unga akademi (2021), Vetenskapsrådet (2019).

¹⁸ I ett försök att åskådliggöra effekterna av variationen i indirekta kostnader, beroende på värduiversitet och institution, analyserade vi två typiska ERC-ansökningar (en i naturvetenskap och en i humaniora) och jämförde hur mycket finansiering som återstår till den faktiska projektforskningen efter avdrag för overheadkostnader.

sin egen lön, vilket kan minska kapaciteten att fokusera på projektet, på grund av behovet att ta på sig ytterligare ansvar eller att ansöka om medel för att täcka sin egen lön.

Det finns flera exempel på forskare från Sverige som tilldelats ERC-bidrag och sedan bytt till en värdinstitution i ett annat EU-land. Vi identifierade ett antal incitamentsmekanismer för att behålla ERC-projekt vid värdinstitutioner. Var sådana policyer lokaliseras varierar – från statliga forskningsfinansiärer till lärosätetsnivå. Till exempel har Norge prestationsbaserad grundfinansiering för ökat deltagande i EU-projekt (RETUR-EU) för att kompensera forskningsinstitut och täcka overheadkostnader över 25 %. Swiss National Science Foundation stödjer lärosäten genom att finansiera indirekta kostnader för projekt.¹⁹ Sådana policyer ger incitament för lärosätet att söka ERC-bidrag och uppmuntrar lärosätena till att skapa incitament och stödmekanismer för forskare. Policyer på lärosätetsnivå kan ta formen av förlängningsfinansiering för ERC-projekt efter slutförande eller *top ups* i form av finansiering av en doktorand eller en postdoktor för att få bidraget att räcka längre. I Sverige samfinansierar vissa lärosäten ERC-projekt, t.ex. genom att, utöver att täcka eventuella overheadgap, erbjuda finansierade doktorand- eller postdoktortjänster för ERC-projekt, eftersom möjligheten att söka förlängningsfinansiering hjälper till att säkra långsiktig forskning och bibehålla högkvalitativ forskningskompetens.

! Rekommenderade åtgärder för att säkra goda villkor för ERC-projekt vid svenska värdinstitutioner

Vi rekommenderar följande åtgärder för att säkerställa att forskare har **goda villkor för ERC-projekt vid svenska värdinstitutioner**, jämförbara med dem i andra europeiska länder:

- a. regeringen agerar för att säkerställa att finansiering finns tillgänglig för **overheadkostnader över de 25 %** som täcks av ERC, i syfte att se till att overheadkostnader inte avskräcker svenska institutioner från att agera värd för ERC-projekt. Sådana anslag skulle kunna administreras av t.ex. Vetenskapsrådet;
- b. svenska forskningsfinansiärer samarbetar med lärosätena för att på sikt förändra **den nuvarande kostnadsmodellen för overhead** (SUHF-modellen) i syfte att öka transparens och effektivitet, ge incitament till att ansöka om ERC-finansiering, och minska skillnaderna mellan institutioner;
- c. lärosätena säkerställer att svenska institutioner är attraktiva platser att genomföra ERC-projekt på genom att:
  - i. **tillhandahålla finansiering** för huvudsökandes lön genom basanslaget så att bidragsmottagare får tillräckligt med tid till sina ERC-projekt;
  - ii. förhindra att **overheadkostnader avskräcker från deltagande** eller reducerar individuella forskarbudgetar;
  - iii. utveckla tydliga **incitamentsmekanismer för karriärutveckling** för att attrahera och behålla vinnare av ERC-bidrag vid svenska värdinstitutioner, till exempel administrativt projektstöd, tenure track-tjänster, samt finansiering av *top ups* eller förlängningsbidrag.

¹⁹ Swiss National Science Foundation (2021-1).

Möjliggörare 3: tillgång till fri finansiering för att utveckla forskningsidéer

Vinnare av ERC-bidrag säger att tillgång till fri finansiering är avgörande för att utveckla konkurrenskraftiga ERC-ansökningar

Många av de intervjuade noterade att fria, oriktade forskningsmedel på nationell nivå bidrog till utvecklingen av idéer för den typ av spetsforskning som ERC kräver. Till exempel nämndes vikten av Nederländernas nationella finansiering av excellent, nyfikenhetsdriven forskning framför öronmärkta, riktade bidrag. Flera intervjupersoner noterade även vikten av långsiktiga finansieringsmöjligheter för att utveckla nydanande idéer, i synnerhet för tjänster och institutioner där forskare har lite dedikerad tid till forskning på grund av stora undervisningsbördor och begränsade möjligheter till inhemsk finansiering.

Policyer som betonar vikten av fri finansiering

Frågan om proportionen mellan fria och riktade utlysningar omfattar mer än bara diskussionen om ERC-finansiering och har en vidare påverkan på det övergripande forskningslandskapet än den första kategorin av interventioner. Det står dock klart att vissa länder tidigare har tagit sig an frågeställningen och vi tror att Sverige kan lära av deras initiativ. Till exempel ger Schweiz stöd åt forskarinitierad spetsforskning baserat på principen om fri forskning och vetenskaplig autonomi. Den positiva effekten av inhemska, nyfikenhetsdrivna utlysningar illustreras av det faktum att över 80 % av dem som tilldelades ERC-medel mellan 2007–2019 i Schweiz först erhållit finansiering från Swiss National Science Foundation (SNSF).²⁰ På liknande sätt var den finansiering som 2022 delades ut av Dutch Research Council (NWO) till forskarinitierad forskning ('Open Competition', 'Talent Programme') nästan tre gånger större än budgeten för strategiska och tematiska utlysningar ('Knowledge and Innovation Covenant').²¹ Kopplingen mellan inhemsk finansiering av fri, forskarinitierad forskning och framgång i ERC:s utlysningar syns också i Nederländerna, till exempel inom samhällsvetenskap och humaniora. NWO:s forskarinitierade 'Talent Programme' finansierade lika många projekt i området 'Social Sciences and Humanities' (91 projekt 2022) som i området 'Science' (89 projekt 2022). 'Applied and Engineering Sciences' (32 projekt) och 'Health Research and Development' (46 projekt) fick lika mycket tillsammans.²² Eftersom Nederländerna är den stora vinnaren i ERC:s finansieringsprogram, även inom SH-området, indikerar detta att ett starkt fokus på att finansiera fria forskningsprojekt av högsta vetenskapliga kvalitet, där forskare har möjlighet att bedriva forskarinitierad spetsforskning, ger positiva resultat också i ERC:s utlysningar. ERC strävar efter liknande beviljandegrader i panelerna för de olika ämnesområdena, och allokerar därför mer finansiering till paneler med fler ansökningar.

²⁰ Swiss National Science Foundation (2021-2).

²¹ Medel för utforskande av samhällsfrågor fördelas också genom NWO:s program "Dutch Research Agenda" (NWA). Breda forskningsteman, definierade med hjälp av 25 "forskningsvägar" och 140 frågor som artikuleras i en offentlig konsultationsprocess, utgör grunden för förutsättningslös forskning och byggande av tvärvetenskapliga forskningskonsortier. The Dutch Research Council (2023).

²² The Dutch Research Council (2023).

Dessa policyer och praxis är högst relevanta för att säkra ERC-finansiering också i Sverige då det, som konstaterats i Vetenskapsrådets rapport från 2020, finns förbättringspotential inom samhällsvetenskap och humaniora. Vetenskapsrådet finansierar både fria forskarinitierade projekt och ansökningar avgränsade till specifika tematiska utlysningar. Hälften av *antalet* utlysningar som erbjuds idag inom samhällsvetenskap och humaniora (SH) är öronmärkta för specifika ämnen, snarare än öppna och forskarinitierade. Samtidigt förväntas *budgeten* (d.v.s. den sammanlagda finansieringen) för öronmärkta utlysningar öka från 20 % 2020 till 33 % år 2025.²³ Dessutom är den totala beviljandegraden för bidrag inom SH-området generellt sett lägre än i andra områden. 2022 var den 13 % (11 % för projekt), vilket kan jämföras med utbildningsvetenskap (15 %), konstnärlig forskning (16 %), naturvetenskap och teknikvetenskap (20 %), klinisk behandlingsforskning (21 %), medicin och hälsa (23 %) och utvecklingsforskning (25 %).²⁴ Detta, i kombination med den begränsade tiden för forskning inom samhällsvetenskap och humaniora, minskar möjligheterna för forskare inom dessa områden att utveckla uppslag till forskarinitierad spetsforskning och bygga konkurrenskraftiga karriärer, vilket, som anges i Vetenskapsrådets rapport, kan förklara de lägre deltagande- och beviljandegraderna för detta område i ERC:s utlysningar.²⁵

! Rekommenderat ökat fokus på fri, nyfikenhetsdriven forskningsfinansiering

Vi rekommenderar följande åtgärder för att säkerställa **tillgången till fri finansiering** och öka kompatibiliteten mellan forskning i Sverige och ERC:s vision om spetsforskning:

- a. regeringen **ökar den andel som går till fri, forskarinitierad forskning** av medlen som allokeras till de statliga forskningsfinansiärerna, i syfte att främja banbrytande forskning av högsta kvalitet i Sverige;
- b. svenska forskningsfinansiärer stödjer risktagande och nyfikenhetsdriven forskning inom alla ämnesområden och slår vakt om **vetenskaplig excellens** som det avgörande kriteriet vid utvärdering av ansökningar;
- c. lärosäten säkerställer att forskare åtnjuter **goda villkor för att bedriva forskning**, däribland tillräcklig tid och lönetäckning till stöd för långsiktig forskning som främjar upptäckter av oväntade resultat.

²³ Vetenskapsrådet (2023-1).

²⁴ Vetenskapsrådet (2023-2).

²⁵ Johansson et al. (2020).

Möjliggörare 4: en stark forskningskultur med omfattande internationella nätverk

Mottagare av ERC-bidrag betonar vikten av en stark forskningskultur och omfattande internationella nätverk

Nästan alla intervjuade betonade vikten av starka forskningskulturer och omfattande internationella nätverk för sin framgång. Starka forskningskulturer beskrevs som aktiva, stöttande och kollegiala. De intervjuade från Schweiz, Danmark och Norge noterade den positiva rollen som mentorer, förebilder och kolleger spelade för arbetet med ansökan (*peer review*, intervjuövningar) samt en stöttande lokal kultur och kontext. I den här bemärkelsen ansågs tillgång till ledande forskare vara en framgångsfaktor, eftersom de som hade lyckats i ERC-utlysningar eller i andra konkurrensutsatta finansieringsprogram uppmuntrade andra att ansöka och motiverade yngre forskare att utveckla sina talanger.

Något som också noterades var vikten av starka forskningsmiljöer som attraherar internationella talanger till Schweiz (där många mottagare av ERC-bidrag kommer från utlandet). Många intervjupersoner identifierade även ett aktivt engagemang i internationella forskningsnätverk och sammanslutningar som avgörande för deras framgång. Så var till exempel fallet i Schweiz, vilket visar på värdet av internationalisering.

Policyer till stöd för starka forskningskulturer och internationella nätverk

Starka forskningskulturer är beroende av högkvalitativa forskningsprestationer av enskilda forskare som identifieras, stöds och ges incitament genom meritbaserad anställnings-, belönings- och befodringspraxis (inklusive befodrings till ledarskapspositioner). Detta på grund av att forskningskulturer generellt anses vara beroende av ledande forskare som kan skapa hög tillit och en gemensam gruppidentitet.²⁶ Även om ledarskapsstilar i starka forskningsmiljöer varierar, kännetecknas de alla av aktiva och engagerade forskningsledare. Att identifiera, utbilda och stödja forskningsledare kan leda till att vetenskapen får mer genomslag.

Utöver vikten av att vara rotad i starka nationella sammanhang, anses en koppling till internationella nätverk och forskare vara avgörande för att utveckla och främja spetsvetenskap och framgångsrika ERC-projekt. Till policyer som stödjer sådana nätverk räknas de som stödjer forskningsutbyten och sabbatsår. I Norge kan alla forskare ansöka om medel från norska Forskningsrådet för att möjliggöra en utlandsvistelse, och samma forskningsråd tillåter och belönar stöd för mobilitet vid utvärdering av forskningsbidrag.²⁷ I Schweiz har SNSF ett omfattande bidragsprogram till stöd för internationell mobilitet, som inkluderar över 20 olika offentligt finansierade bidrag.²⁸ Vissa svenska finansiärer erbjuder mobilitetsstipendier för postdoktorer för genomförande av forskningsprojekt utanför Sverige. Sådana stödmekanismer

²⁶ Roxå et al. (2013)

²⁷ Forskningsrådet (2023).

²⁸ Swiss National Science Foundation (2023-1).

är mycket värdefulla även efter postdoktornivå och möjliggör en kontinuerlig vidareutveckling för akademisk personal.

Policyer för mobilitet och internationalisering har en vidare positiv inverkan än ERC-finansiering ensamt, och flera länder implementerar strategier för internationalisering inom forskning och rekrytering. Nederländerna erbjuder skattelättnader för nya utländska forskare, vilket innebär att upp till 30 % av lönen är skattebefriad under 5 år. Schweiz har några av de starkaste forskningsmiljöerna i världen och även en av de mest internationaliserade akademiska miljöerna globalt sett, med en hög nivå av inkommande mobilitet och internationell rekrytering (mer än hälften av den akademiska personalen kommer från utlandet).²⁹ En betydande andel av dessa inkommande forskare har sedan beviljats bidrag från ERC. Internationell mobilitet uppmuntras, underlättas juridiskt och ses som ett obligatoriskt steg i en akademisk karriär. Svenska lärosäten betraktar också internationalisering som en strategisk åtgärd³⁰ och efterfrågar förbättrade stödsystem för inkommande forskare och deras familjer vad beträffar immigrationsförfaranden, arbetsliv och levnadsvillkor. Detta inkluderar ett effektivt stöd för svensk språkinläring, särskilt för fast anställda forskare, genom tillgång till högkvalitativa kurser och allokering av tid till språkinläring.

Internationalisering handlar också om en harmonisering av karriärsystemen i Europa. Till exempel är ERC:s gräns för ansökan om Starting Grant sju år efter avlagd doktorsexamen, men gränsen för att söka biträdande lektorat i Sverige är fem år efter avlagd doktorsexamen,³¹ vilket kan minska chanserna för att de bästa kandidaterna attraheras till dessa tjänster.³² Många starka forskningsnationer har ingen fastställd gräns för när tjänster motsvarande biträdande lektorat kan sökas. För att främja internationalisering av den svenska akademien och bygga upp starka forskningsmiljöer behöver det svenska systemet harmoniseras med internationell praxis, och att förlänga tidsperioden under vilken det är möjligt att söka biträdande lektorat skulle möjliggöra för lärosäten att rekrytera de bästa kandidaterna, nationellt och internationellt. Den strikta femårsregeln motverkar också internationalisering och excellens i den meningen att den gynnar kandidater som väljer att stanna nära det forskningsnätverk som skapats under deras doktorandstudier och straffar kandidater som tar risker genom att bredda sina nätverk, flytta till ett nytt land eller expandera mot ett nytt forskningsfält.

! Rekommenderat stöd för att skapa starka forskningsmiljöer och ökad mobilitet

Vi rekommenderar följande åtgärder för att främja **starka forskningskulturer** förankrade i det **internationella forskningslandskapet**:

- a. regeringen:
  - i. **säkerställer att ERC:s finansiering stärks** och skyddas inom Horisont Europa och inom framtida ramprogram;

²⁹ Sautier et al. (2021).

³⁰ Shih et al. (2020), Westenhoff et al. (2021).

³¹ Meriteringstjänsten biträdande lektor kan i dagsläget endast sökas inom fem år efter avlagd doktorsexamen. SFS 2023:83.

³² Samma sak föreslogs av Vetenskapsrådet i en rapport från 2020. Se Johansson et al. (2020).

- ii. **förbättrar procedurer och villkor för utländska forskare** att invandra till Sverige för att stärka Sveriges konkurrenskraft som forskningsnation;
  - iii. ändrar Högskoleförordningen så att **biträdande lektorat kan sökas upp till sju år efter avlagd doktorsexamen**, för att säkerställa att lärosätena attraherar de bästa kandidaterna till dessa tjänster.
- b. svenska forskningsfinansiärer **stärker investeringen i mobilitetsmekanismer** för forskare, såsom konkurrensutsatt finansiering av sabbatsperioder och internationellt utbytesstöd (t.ex. resor och bidrag till workshoppar);
- c. lärosäten:
- i. tillhandahåller tillräcklig **långsiktig finansiering för att skapa starka forskningsmiljöer** och individuella forskarkarriärer;
  - ii. implementerar öppna och transparenta, **meritbaserade rekryteringstrategier** i syfte att attrahera internationellt konkurrenskraftiga talanger;
  - iii. **främjar mobilitet och internationellt samarbete**, genom karriärutveckling, policy, administrativt stöd och prestationsutvärderingar;
  - iv. uppmuntrar ett **starkt akademisk ledarskap** genom att betona akademiska meriter för ledarskapspositioner, säkerställa administrativ avlastning och stöd för att upprätthålla en aktiv forskning, samt uppmuntra kollegialitet.

Bilagor:

1. Metod
2. Översikt över möjliggörare och hinder för framgångsrika ERC-ansökningar såsom de artikuleras av de intervjuade från Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz
3. Översikt över nationella policyer i de undersökta länderna avseende stödsystem för sökande av ERC-bidrag
4. Referenser

Bilaga 1: Metod

För att identifiera möjliggörare och tänkbara åtgärder för att öka beviljandegraden för ERC-bidrag i Sverige genomförde vi en bottom-up, explorativ studie, som inkluderade policyanalys och intervjuer med ledande forskare i början av karriären i fem utvalda EU-länder. De intervjuade var i huvudsak mottagare av ERC-bidrag i unga akademier i Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz.³³ Dessa länder valdes på grund av att deras system för högre utbildning och sektorstorlekar är jämförbara med Sveriges, samt på grund av deras framgångar i ERC:s utlysningar. Intervjuerna gjordes för att identifiera de mest framgångsrika metoder och system som skulle kunna tillämpas i Sverige. Policyanalysen gav information om policy och kontext och gjorde det möjligt för projektgruppen att analytiskt jämföra och kontrastera kvalitativa data som inhämtats i intervjuerna.

Studien genomfördes i fyra faser:

Fas 1: Kartläggning av system som stödjer och skapar incitament för sökande och mottagare i Sverige.

Studien inleddes i december 2020/januari 2021 genom att kartlägga befintliga system som stödjer och skapar incitament för sökande och mottagare i Sverige. Data samlades in via en enkät som distribuerades till ledamöterna i Sveriges unga akademi. Resultaten visade att forskare i början av karriären skulle vilja se en förbättring av de befintliga stödsystemen och incitamentsmekanismerna. Svaren föranledde en mer ingående undersökning bland mottagare av ERC-bidrag av deras erfarenhet av stöd- och incitamentsystem i andra länder.

³³ För närvarande är Schweiz ett icke-associerat land och deltar inte i ERC-utlysningar, men gjorde det med stor framgång tidigare.

Fas 2: Analys av stöd- och incitamentssystem för sökande och mottagare av ERC-bidrag, utifrån data som inhämtats i intervjuer med ledande forskare i början av karriären.

Studiens andra fas genomfördes i januari 2022. Projektgruppen kontaktade kolleger i de unga akademierna i Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz. En serie semistrukturerade expertintervjuer hölls med ledande forskare i dessa länder (ledamöter av unga akademier, mottagare av ERC-bidrag), som fokuserade på frågor om befintliga stödsystem och incitamentsmekanismer inom respektive högre utbildningsväsen. Intervjuerna varade mellan 1–1,5 timmar vardera och spelades in. Anteckningar togs för att fånga upp ansökningsunderstöd och incitamentspolicyer som varit framgångsrika i respektive land, för komparativ analys.

Fas 3: Analys av policyer som stödjer och skapar incitament för sökande och mottagare av ERC-bidrag i deras respektive länder.

I oktober 2022 gick projektgruppen vidare till den tredje fasen av studien, där en analys av policyer för att stödja och skapa incitament för sökande och mottagare av ERC-bidrag genomfördes och bästa praxis identifierades. De analyserade policyerna har tagits fram av respektive forskningsråd i Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz (eller av institutioner med motsvarande ansvar).

Fas 4: Analys av data och utveckling av policyrekommendationer.

I oktober till december 2022 genomförde projektgruppen en jämförande analys av insamlade intervjudata. Analysen genomfördes i tre etapper. Först lyssnade två projektmedlemmar på varje intervju och antecknade. Därefter diskuterade projektgruppen tillsammans alla reflektioner som gjorts under lyssningen. I tredje etappen sammanställde projektmedlemmarna sina iakttagelser baserat på intryck från intervjuerna, genomförde en komparativ analys vid projektmötena och identifierade bästa praxis. Slutligen formulerades policyrekommendationer baserade på intervjuerna och analyserna av de undersökta ländernas policyer. Dessa rekommendationer presenteras i denna rapport.

Bilaga 2:

Översikt över möjliggörare och hinder för en framgångsrik ERC-ansökan såsom de artikuleras av de intervjuade från Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz.

Här presenteras en översikt över möjliggörare av framgångsrika ERC-ansökningar liksom hinder för deltagande och framgång i ERC:s utlysningar, såsom de artikuleras av de intervjuade från Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Schweiz.

Möjliggörare 1:

dedikerat stöd för att utarbeta ERC-ansökningar

Konkurrensutsatt *seed funding* för allokering av tid och utarbetning av pilotstudier till ERC-ansökningar

Flexibel *seed funding* från lärosätet stödjer sökande i utarbetandet av konkurrenskraftiga ansökningar

Nationella, ettåriga, konkurrensutsatta *seed grants* (SPARK) möjliggör prövande av nya idéer och inhämtning av pilotdata

Omfattande uppstartsfinansiering som erbjuds på nationell nivå till potentiella förstagångssökande och i synnerhet omsökande. Forskningsrådet erbjuder sökande som avancerat till intervju NOK 500 000 för att söka på nytt; medel för ansökans grafiska utformning. I små länder spelar nationella stöd en stor roll, särskilt vid mindre lärosäten, eftersom de är tillgängliga för alla, inte bara för mäktiga institutioner

Nationell *seed funding* för omsökande som avancerat till ERC Steg 2 är viktigt

Seed funding som erbjuds via fakulteten är en nyckelfaktor för att utveckla konkurrenskraftiga ansökningar

Seed funding för genomförande av pilotstudier och för att få feedback på utkast till ansökan spelade en viktig roll

Seed funding för undervisningslättnader, särskilt i mindre forskningsmiljöer, är avgörande

Finansiering till intervjuträning är viktigt

Inkluderande och transparent fördelning av *seed funding* är viktigt

Den ekonomiska hjälpen är mycket uppskattad

Stöd på fakultetsnivå är mycket användbart; betalda konsulttjänster, *seed funding* (NOK 100 000) för t.ex. en workshop om projektansökan finns tillgängligt

Tillräcklig forskningstid för att förbereda ansökningar och bygga upp konkurrenskraftiga forskningsmeriter, i synnerhet inom humaniora och samhällsvetenskap med mycket stora undervisningsbördor, är avgörande för att öka antalet ERC-ansökningar

Transparenta och effektiva stödmekanismer för att möjliggöra perioder med undervisningslättnader är viktiga faktorer för att göra det lättare att ansöka

Finansiering för att förbereda ansökan och undervisningsbefrielse kan underlätta ansökningsprocessen och ett framgångsrikt resultat

Finansiering för att inhämta feedback från externt konsultbolag är viktig

Workshoppar och kompetent rådgivning om att utarbeta en ERC-ansökan

Rikstäckande onlineplattform (Euresearch) och kontor på olika lärosäten tillhandahåller information och utbildning för alla sökande oavsett institutionstillhörighet och ämnesområde. Organisationen finansieras åtminstone delvis av staten, men merparten av evenemangen anordnas tillsammans med institutionernas bidragsenheter, och de senare finansieras internt av institutionerna

Anpassad utbildning och feedback på ansökningar i förhållande till forskningsfält och -ämne som ges av konsultbolag är viktigt

Högkvalitativ och professionell granskningshjälp (innehåll och språk) för att förbättra ansökningar uppskattas

ERC-läsdagar (ge feedback till varandra, inga externa läsare), workshoppar, webbseminarier med konsultbolag som organiseras av NCP finns att tillgå

Avancerad feedback på ansökningar av ”superkompetenta” bidragsrådgivare är avgörande

Högkvalitativ, professionell hjälp för sökande med att skriva ansökningar finns att tillgå

Läsdagar där man får tillgång till beviljade ansökningar som organiseras av NCP är användbart

Intervjuträningen med externt konsultbolag som finansieras av forskningsrådet är mycket användbar

Ett professionellt supportsystem på fakultetsnivå som erbjuder feedback på ansökningar, låtsasintervjuer, informationsmöten och hjälp med förhandling efter bidragstilldelning uppskattas

Nätverk för mottagare av ERC-bidrag organiserat av NCP är mycket hjälpsamt

System för *peer review* uppskattas

Forskningskontor på fakultetsnivå erbjuder feedback (från experter på ERC), betalar för externa konsulter, organiserar låtsasintervjuer

Tydlig information om vilket slags stöd som erbjuds på fakultetsnivå är nödvändigt, i synnerhet för internationella forskare/nykomlingar i systemet, postdoktorer eller forskare med tillfälliga tjänster

ERC-bidragens rykte om att vara extremt konkurrensutsatta hindrar ofta forskare från att ansöka. Mer information skulle hjälpa till att lösa den situationen

Kunskap och förståelse av ERC-finansieringen och institutionellt stöd till forskare som är intresserade av att söka ERC-bidrag i mindre forskningsmiljöer är avgörande

Inhemska bidragsprogram ses ofta som mer attraktiva (mindre tidskrävande, mer hanterbara, mindre byråkrati, bättre arbetsvillkor), vilket motverkar att forskare söker medel från ERC. Utveckling av stödfunktionens kunskap (utbildning, rådgivning, kompetent administrativt stöd) skulle kunna förändra dessa uppfattningar

Möjliggörare 2: goda villkor för ERC-projekt vid värdinstitutioner

Täckning av overheadkostnader utöver de 25 % som erbjuds i ERC-finansieringen

Bonus till sinstitutioner som är värd för ERC-projekt finns tillgängligt

Bonus från statligt departement till institut (varav en del går till PI) finns tillgängligt. Institut får ytterligare finansiering baserat på forskningsprestationer och ERC-bidrag räknas i den utvärderingen

Lärosätesfinansiering för täckande av overheadgap när institutionskostnaderna är högre än de 25 % som ges av ERC erbjuds

Minskning av overheadkostnaderna för ERC-projekt som tas ut av lärosätet är en nyckelfaktor för att öka deltagandet i ERC

Större ansvar för att finansiera löner för PI via basanslag underlättar ansökningar

Incitamentsmekanismer för att attrahera och behålla vinnare av ERC-bidrag

Transparent och fast anställningspolicy, *tenure track*-tjänster, och snabbfil för befordran ger incitament för forskare att ansöka om ERC-bidrag

Incitament för karriärutveckling: fast anställning eller befordran erbjuds

Transparent policy för erbjudande av fast anställning och ytterligare finansiering för doktorander vid vissa institutioner är viktigt

Möjligheten att förhandla fram en *tenure track*-tjänst är ett starkt incitament

Stort administrativt stöd från lokal/fakultets-/lärosätesnivå gör att sökande kan fokusera på vetenskapen

ERC-finansiering för indirekta kostnader återbördas till projektet

Top up-finansiering till mottagare av ERC-bidrag möjliggör projektförlängning

Extra doktorand betald av lärosätet erbjuds

Löneförhöjning erbjuds

Bonus för vinnare av ERC-bidrag (cirka NOK 60 000–80 000 per år)

Prestige och erkännande (Seal of Excellence-certifikat)

Erkännande av mottagare av ERC-bidrag (inbjudan till föreläsningar, PR, möten med universitetsledningen) uppskattas

ERC-ansökan värderas väldigt högt i den årliga individuella prestationsutvärderingen

Förhandsval och prioritering av forskare utan *tenure track*-tjänst (beroende på forskningsfält eller institutionens behov) ger inte forskare incitament att söka ERC-bidrag

Rikstäckande policy för rekrytering och befordran av bidragsmottagare skulle hjälpa

Rikstäckande stöd till institutioner som är värdar för ERC-projekt är viktigt då det ökar möjligheten för dem att ta risken att erbjuda fast anställning till mottagare av ERC-bidrag

Centralt administrativt stöd med att implementera projektet är viktigt, i synnerhet vad beträffar budgetering

ERC-bidrag ses med positiva ögon men *tenure track* utgör ett problem för vissa institutioner (rekryteringsproblem, outsourcing av beslutsfattande om vad undervisningen skall bestå av, etc.). En översikt av den påverkan ett värdskap för ERC-projekt har på institutionen (implementering och konsekvenser) i olika länder skulle vara nyttig

Möjliggörare 3: tillgång till fri finansiering för att utveckla forskningsidéer

En förståelse av nyttan med nyfikenhetsdriven grundforskning ”blue skies research” för individ såväl som det nationella forskningslandskapet är avgörande

Ansökningsberedskapen bland forskare i Norge förbättrades genom centres of excellence (särskilt inom humaniora). Det resulterade i en förbättrad beviljandegrad för ERC-ansökningar i Norge

Inhemsk finansiering av excellent, nyfikenhetsdriven disciplinär, tvärvetenskaplig och mångvetenskaplig forskning har en större inverkan på framgången vid ERC-ansökningar än öronmärkta bidrag

Finansiering för forskare som tar sig an självständigt påkomna forskningsuppdrag är avgörande

Möjlighet att bedriva forskning i ett självvalt ämne utan tematiska begränsningar är väldigt viktigt

Möjliggörare 4: en stark forskningskultur med omfattande internationella nätverk

Odlar starka forskningskulturer

Stöttande lokal kultur och gemenskap för mottagare hjälper sökande vid varje steg

Mycket stödjande kollegial forskningskultur, särskilt vid mindre lärosäten, är viktigt

Mentorer och förebilder är generellt sett viktiga (inklusive kolleger som mottagit ERC-bidrag). Tillgång till forskare i en liknande karriärålder är viktigt. Då arbetsvillkoren för sökande och mentorer är likvärdiga är den unga akademien en fantastisk tillgång

Mentorer, förebilder och kolleger är viktiga, särskilt den unga akademien

En stark och stödjande forskningskultur är nödvändig för framgång i ERC:s utlysningar

En kultur som uppmuntrar forskning och kollegialt stöd är avgörande

Stöd ges huvudsakligen på institutions- och fakultetsnivå: institutionen utvärderar kandidater som förbereder ansökningar, stöd till dem som kallas till intervju (låtsasintervjuer) är viktigt

En *peer review*-grupp på avdelningsnivå (2–3 seniora forskare inklusive tidigare bidragsmottagare) var avgörande

Stöd på avdelningsnivå: kompetent stöd med utarbetande av bidragsbudget och i att hålla reda på arbetsscheman. På fakultetsnivå: kontroll av periodiska ERC-rapporter underlättar

Stödja mobilitetsmekanismer och internationalisering

Omfattande och starka internationella forskningsnätverk är viktiga

Internationella sammanslutningar erbjuder mentorskap och värdefull feedback

Individuellt stöd i inhemska och internationella nätverk (tillgång till beviljade ansökningar, feedback, mentorskap, flera låtsasintervjuer) är viktigt för framgång

Internationalisering och byggandet av forskningsmeriter för en karriär i Europa och världen är viktigt

Internationella nätverk är nödvändiga

Marknadsföring och spridning av "nationella" forskningsresultat i EU och inhemskt ekonomiskt stöd för att upprätta internationella konsortier uppskattas

Mycket framstående universitet och forskningsinstitutioner i Schweiz attraherar internationella talanger

Bilaga 3: Översikt över nationella policyer i de undersökta länderna avseende stödsystem för sökande av ERC-bidrag

Den här sektionen sammanfattar nationella policyer som tagits fram för att stödja och ge incitament till forskare och forskningsinstitutioner att delta i Horisont Europa. Sammanställningen bygger på information från nationella forskningsråd och institutioner med liknande ansvar i de undersökta länderna som tillhandahållits på deras respektive webbplatser. Länderna presenteras i alfabetisk ordning.

Danmark

Danmarks Frie Forskningsfond

- Danish ERC programme

Tills nyligen erbjöd Danmarks Frie Forskningsfond ”Danish ERC Programme” som syftade till att stärka möjligheterna för talangfulla unga forskare att erhålla ERC-bidrag. Finansieringen täckte olika kostnader relaterade till förbättring av en ansökan om ERC Starting Grant eller ERC Consolidator Grant som tidigare nått Steg 2 (betyg A eller B) i utvärderingsprocessen utan att tilldelas bidrag. Forskare kunde söka bidrag på upp till DKK 35 000 per månad (exklusive overhead). Bidrag kunde tilldelas i upp till 24 månader.

<https://dff.dk/en/dff-danish-erc-programme-english-call-for-proposals-published>

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

- EuroCenter

EuroCenter vid danska Uddannelses- og Forskningsstyrelsen fungerar som Danmarks nationella kontaktpunkt (NCP) för Horisont Europa. EuroCenter erbjuder rådgivning till det danska forsknings- och innovationssamhället om finansieringsmöjligheter och regler för deltagande i Horisont Europa. EuroCenter ordnar också informationsmöten och webinarier, samt kurser för bidragsrådgivare, forskare, företag, kommuner som är intresserade av Horisont Europa, etc. EuroCenter är också samordnare av EU-DK Support Network.

<https://ufm.dk/en/research-and-innovation/funding-programmes-for-research-and-innovation/eu-and-international-funding-programmes/horizon-europe/counselling/about-us/about-eurocenter/about-eurocenter>

- EU-DK Support Network

EU-DK Support Network är ett nätverk för EU-bidragsrådgivare inom den offentliga sektorn. Nätverkets medlemmar erbjuder rådgivning om flera olika EU-program, inklusive Horisont Europa. De ger råd och vägledning till sökande och tillhandahåller information om möjligheter till EU-finansiering inom forskning, innovation, utbildning, affärsutveckling och entreprenörskap.

<https://ufm.dk/en/research-and-innovation/funding-programmes-for-research-and-innovation/eu-and-international-funding-programmes/horizon-europe/counselling/network-groups/the-eu-dk-support-network>

- EU-ERFA Networking Group

Nätverket fokuserar på Horisont Europa och samlar administratörer och rådgivare från offentlig sektor. Medlemmarna i nätverket utbyter kunskap och praktiska erfarenheter relaterade till deltagandet i Horisont Europa. EU-ERFA syftar till att förbättra kunskapen om Horisont Europa hos administrativ personal vid offentliga forskningsinstitutioner. Målsättningen är att hjälpa forskare med ansökningar och deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram.

<https://ufm.dk/en/research-and-innovation/funding-programmes-for-research-and-innovation/eu-and-international-funding-programmes/horizon-europe/counselling/network-groups/the-eu-erfa-networking-group>

Nederländerna

Netherlands Enterprise Agency

Netherlands Enterprise Agency är värd för den nationella kontaktpunkten för ERC inom Horisont Europa. NCP ger sökande råd avseende Horisont Europa, och dess tjänster är kostnadsfria. Man erbjuder utbildning och workshoppar, individuell rådgivning, korrekturläsning av ansökningar, etc., och kompletterar därmed nederländska universitets starka och kompetenta bidragsenheter.

<https://business.gov.nl/partners/netherlands-enterprise-agency/>

Norge

Forskningsrådet

- EU Networks in Horizon Europe

Programmet syftar till att förbereda norska sökande till Horisont Europa. Forskningsrådet bidrar med finansiering för att hålla igång nätverkets hubbar vid forskningsinstitutioner över hela landet. Nätverkets mål är att mobilisera norska deltagare till ramverksprogrammet genom att bygga upp kompetens om Horisont Europa, förbättringar av sektoröverskridande

samarbete mellan nyckelaktörer, lärande och utbyte av bästa praxis, samt byggandet av allianser.

<https://www.forskningsradet.no/en/horizon-europe/eu-networks/>

- Konsulttjänster

Forskningsrådet erbjuder kostnadsfria konsulttjänster genom det externa konsultbolaget PNO, till sökande med stor potential att vinna Horisont Europa-bidrag (i normalfallet rekommenderade av lokala bidragsrådgivare). Forskare kan erhålla konsultstöd för samarbetsprojekt (RIA, IA och CSA-programmen) eller individuella ansökningar till ERC, MSCA eller COST-nätverk.

<https://www.forskningsradet.no/en/horizon-europe/consultancy-services/>

- Horisont Europa-kurser

Forskningsrådet erbjuder kurser om Horisont Europa-finansiering. De är kostnadsfria och öppna för alla forskare. Kurserna omfattar: introduktion till Horisont Europa, ansökningskrivande, projektledning, ekonomi och budgetering, konsultservice och interaktiva workshoppar ansikte mot ansikte, särskild kurs om ERC, MSCA, etc.

<https://www.forskningsradet.no/en/horizon-europe/horizon-europe-courses/>

- Vägledning angående internationella forskningsnätverk

På sin webbplats tillhandahåller Forskningsrådet vägledning om hur man bygger och deltar i internationella forskningsnätverk, t.ex. hur man hittar projektpartners eller deltar i en ansökan om Horisont Europa-finansiering. Forskare kan också ansöka om stöd för att etablera ett regionalt EU-nätverk.

<https://www.forskningsradet.no/en/apply-for-funding/international-funding/international-research-networks/>

- PES Horizon Europe – support for project establishment and positioning

Finansieringsprogrammet PES syftar till att säkerställa att ansökningar till Horisont Europa som inkluderar norska deltagare håller hög kvalitet, och har som mål att öka beviljandegraden för norska ansökningar. Målgrupper är offentlig sektor, industri och forskningsorganisationer. Individuella forskare med intresse för PES-bidrag ansöker genom sin institution. Finansieringen kan täcka kostnader för resor, deltagande i virtuella och fysiska evenemang, etablering av konsortier, nätverk, och förberedande av projektansökningar.

<https://www.forskningsradet.no/en/call-for-proposals/2021/project-establishment-positioning-horizon-europe/>

- Ekonomiskt stöd för att lämna in ny ERC-ansökan

Forskare som har ansökt om ERC-medel och avancerat till Steg 2 i utvärderingsprocessen, utan att ha tilldelats finansiering, kan ansöka om stöd för att förbereda en ny ansökan. Forskningsrådet tilldelar upp till NOK 500 000 till sökande som lämnar in en ny ansökan inom två år efter att ha lämnat in den ursprungliga ansökan. Dessa medel kan täcka olika kostnader, t.ex. lönekostnader för PI för att frisätta tid till att förbereda ansökan, löner till personer som assisterar PI (i samband med förbättrandet av ERC-ansökan), direkta kostnader relaterade till experiment, resor och konferensrelaterade kostnader, datainsamling och bruk av infrastruktur avsedd att generera resultat som kommer att stärka ERC-ansökningar.

<https://www.forskningsradet.no/en/call-for-proposals/2019/financial-support-to-submit-a-new-erc-grant-proposal/>

- Supplementary Funding for Norwegian Participants in Horizon 2020 Projects

Detta finansieringsprogram riktade sig till norska deltagare med en nyckelroll i Horisont 2020-projekt. Syftet med denna extra finansiering var att uppmuntra ett större antal norska forskare att ta sig an nyckelroller i Horisont 2020-projekt och att ge ett bredare spektrum av norska aktörer tillgång till kunskap som utvecklats i Horisont 2020-projekt. Godkända aktiviteter inkluderade bildande och drivande av nationella nätverk, initiativ för att involvera fler norska partners i ett Horisont 2020-projekt, deltagande i konferenser, etc.

<https://www.forskningsradet.no/en/call-for-proposals/2021/supplementary-funding-horizon-2020-horizon-europe-projects/>

- Läs dagar med tillgång till beviljade ansökningar

Forskningsrådet har inrättat ett bibliotek av beviljade ansökningar, och NCP anordnar så kallade "läsdagar" för nya sökande. Under läsdagarna bjuds sökande som har påbörjat sina ansökningar in till att välja ut några ansökningar ur biblioteket som kan studeras under läsdagen. Syftet är att sökande ska kunna få bekanta sig med ansökningar och se hur de struktureras och presenteras, etc.

<https://www.forskningsradet.no/en/events/2022/erc-proposal-reading-day-in-oslo4/#AboutTitle>

- Webinarier

NCP:er anordnar webinarier med information om EU-bidrag.

Norska staten

- Finansiering för ökat deltagande i EU-projekt (RETUR-EU)

För att skapa incitament och säkerställa att norska institutioner har råd att delta i EU-projekt har norska staten inrättat ett EU-relaterat program med prestationsbaserad grundfinansiering för forskningsinstitutioner. Eftersom dessa om de deltar i EU-projekt inte får full täckning från EU för sina overheadkostnader, syftar finansieringen från RETUR-EU till att täcka de återstående kostnaderna.

<https://www.forskningsradet.no/en/research-policy-strategy/institute-sector/participant-funds-eu-return/>

Sverige

Regeringskansliet

Regeringskansliet har fördelat ansvaret för Sveriges deltagande i Horisont Europa på flera myndigheter. Vetenskapsrådet är värd för den nationella kontaktpunkten (NCP) för program relaterade till "Vetenskaplig spetskompetens". Vinnova har utsetts till svensk kontaktmyndighet för andra Horisont Europa-program ("Globala utmaningar och europeisk industriell konkurrenskraft", "Innovativa Europa"). NCP:er har ansvar för spridning av information om EU-utlysningar och för att stödja Sveriges deltagande i EU:s finansieringsprogram.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet verkar för att främja Sveriges deltagande i ERC:s utlysningar. Här finns den nationella kontaktpunkten (NCP) som är en länk mellan forskare i Sverige, administrativ personal vid svenska lärosäten och Genomförandeorganet för Europeiska forskningsrådet (ERCEA). Ansvarsområdet inkluderar information om utlysningar, ansökningsprocessen och andra aktiviteter, t.ex. webinarier för framtida sökande.

- ERC-intervjuträning

Vetenskapsrådet anordnar regelbundet workshoppar för att förbereda sökande som har avancerat till Steg 2 i ansökningsprocessen för den kommande ERC-intervjun. Detta gäller ERC Starting Grant, ERC Consolidator Grant och ERC Advanced Grant. Deltagande är kostnadsfritt.

- Finansiering för ERC-ansökningar på reservlistan

Vetenskapsrådet erbjuder finansiering motsvarande ett femårigt ERC-bidrag till forskare som fått högsta betyg på sin ansökan (A) och satts upp på ERC:s reservlista, men som inte har tilldelats finansiering. Detta gäller forskare som sökt ERC Starting Grant eller ERC Consolidator Grant.

<https://www.vr.se/uppdrag/internationellt-arbete/eus-ramprogram-horisont-europa/sok-medel-fran-erc.html>

- Webinarier

NCP:er organiserar webinarier för att ge information om EU-bidrag.

Vinnova

- Finansiering av förberedelseprojekt inför internationell ansökan inom hälsa

Det här finansieringsprogrammet riktar sig till forskare som planerar att utarbeta en ansökan om internationellt bidrag inom hälsa i vid mening. Forskare kan ansöka om SEK 200 000–500 000. Finansieringen kan användas för att utveckla den vetenskapliga eller tekniska grunden för projektet och stärka projektets affärsmässighet. Aktiviteter ämnade att stärka konsortiet, som möten och diskussioner med potentiella internationella partners, kan också få finansiering. Målgrupper är forskare, forskningsinstitut, offentlig sektor och vårdgivare, såväl som små och medelstora företag, som planerar att delta i internationella bidragsansökningar.

<https://www.vinnova.se/en/calls-for-proposals/utlysning-2021-01671/preparation-projects-for-international-2021-01807/>

- Finansiering till främjande av svenskt deltagande i Horisont Europa: planeringsprojekt inom Hållbar industri

Det här finansieringsprogrammet stödjer utarbetning av ansökningar till Horisont Europa-programmet inom området Hållbar industri. Finansiering ges till planeringsprojekt och ska resultera i en inlämnad ansökan. Bidraget kan användas till att utveckla projektidén, etablera ett konsortium, etc. Konsortiet måste bestå av minst tre svenska projektpartners, varav minst en är ett företag. Varje projekt kan ansöka om upp till SEK 500 000 (för en koordinerande roll) eller SEK 300 000 (för en roll som deltagare).

<https://www.vinnova.se/en/calls-for-proposals/call-for-proposals-to-promote-2021-01569/promote-swedish-participation-in-2021-01980/>

- Webbinarier

NCP:er organiserar webinarier med information om EU-bidrag.

Swedish Foundations' Starting Grant (SFSG)

Swedish Foundations' Starting Grant erbjuds sökande av ERC-bidrag som gått vidare till Steg 2 i utvärderingen och har fått högsta betyg (A) men som inte tilldelas finansiering. Bidraget ges ett år i taget (beloppet som söks är det årliga bidraget) i upp till fem år, under förutsättning att forskaren fortsätter att söka ERC Starting Grant (när så berättigad). Det finansieras av Erling-Perssons Stiftelse, Kempestiftelserna, Olle Engkvists Stiftelse, Ragnar Söderbergs stiftelse, Riksbankens Jubileumsfond eller Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning.

<https://startinggrant.se/start/the-grant>

Schweiz

State Secretariat for Education, Research and Innovation (SERI)

- Euresearch

Euresearch är en icke-vinstdrivande organisation som finansieras av State Secretariat for Education, Research and Innovation (SERI). Euresearch är organiserat som ett nätverk med ett huvudkontor där NCP:er finns och regionala kontor vid olika forskningsinstitutioner. Alla Euresearch-kontor finansieras delvis med statliga medel. De flesta drivs i samarbete mellan Euresearch och olika institutioners bidragsenheter. Euresearch-kontoren främjar och underlättar deltagande för forskare, organisationer och företag i europeiska projekt och program med koppling till forskning och innovation. Deras tjänster är kostnadsfria och inkluderar tillhandahållandet av information och vägledning om finansieringsmöjligheter.

<https://www.euresearch.ch/>

Bilaga 4: Referenser

Reports

Hansson, Gustav; Jensen, Eric; Legrand, Garance; Lindberg, Johan; Magnusson, Mimmi; Spuhler, Jeannette; Zika-Viktorsson, Annika. 2021. *Horisont 2020 – årsbok 2021, Svenskt deltagande i europeiska program för forskning och innovation.* Rapport VR 2022:04. Stockholm: Vinnova. Tillgänglig: https://www.vinnova.se/contentassets/76659ea101a148ba9a70dee7e4838c66/arsbok-2021_horisont-20202.pdf?cb=20220616143702 [15 mars 2023]

Johansson, Hanna Sofia; Plant, Laura; Renner, Lena; Wickström Östervall, Linnea. 2020. *Söktryck och framgång vid Europeiska forskningsrådet – En analys med fokus på humaniora och samhällsvetenskap i Sverige.* Rapport VR05. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.6bd0597171d2a04c52dd4/1590423023239/So%CC%88ktryck%20och%20framga%CC%8Ang%20vid%20Europeiska%20forskningsra%CC%8Adet_VR_2020.pdf [15 mars 2023]

Roxå, Torgny; Mårtensson, Katarina. 2013. *Understanding strong academic microcultures: an exploratory study.* Lund: CED, Centre for Educational Development, Lunds universitet. Tillgänglig: https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/55148513/Microcultures_eversion.pdf [16 mars 2023]

Shih, Tommy; Gaunt, Albin; Östlund, Stefan. 2020. *Responsible internationalisation: guidelines for reflection on international academic collaboration.* Stockholm: STINT. Tillgänglig: https://www.stint.se/wp-content/uploads/2020/02/STINT__Responsible_Internationalisation.pdf [25 mars 2023]

Swiss National Science Foundation. 2023-1. *SNSF International Cooperation Strategy.* Bern: SNSF. Tillgänglig: <https://www.snf.ch/media/en/zib1PuDj2vvd98sv/snsf-international-strategy-with-table-of-international-instruments.pdf> [16 mars 2023]

Universitetskanslersämbetet. 2019. *Finansieringen av svenska universitet och högskolor: De ekonomiska effekterna av statens styrning och resurstilldelning 2007–2017.* Rapport 2019:2. Stockholm: Universitetskanslersämbetet.

Utbildningsdepartementet. 2021. *Nationell strategi för Sveriges deltagande i Horisont Europa 2021–2027.* Rapport. Stockholm: Regeringskansliet. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/contentassets/78b3b1ba662d49518b29a0156d220111/en-nationell-strategi-for-svenskt-deltagande-i-horisont-europa-20212027/> [15 mars 2023].

Vetenskapsrådet. 2017. *Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet.* Rapport VR1706. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.5f55e5e81618e003b7066f9f/1555332295977/Svenskt-deltagande-i-%20Europeiska-forskningsradet_VR_2017.pdf [15 mars 2023]

Vetenskapsrådet. 2021. *Forskningsbarometern 2021*. Rapport VR2110. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2021-10-21-forskningsbarometern-2021.html> [06 april 2023]

Vetenskapsrådet. 2023-1. *Forskningsöversikt 2023: Humaniora och samhällsvetenskap*. Rapport VR2305. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2023-01-27-forskningsoversikt-2023-humaniora-och-samhallsvetenskap.html> [29 mars 2023]

Wikgren, Marianne; Gerdes Barriere, Stina; Fröberg, Johan. 2019. *Externfinansieringens roll i svensk högskoleforskning*. Rapport VR1910. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.50a36236168b14238b1e52/1552382968194/Externfinansieringens-roll-i-svensk-h%C3%B6gskoleforskning_VR_2019.pdf [15 mars 2023]

Wikgren, Marianne; Plant, Laura. 2019-2. *Kan ERC:s bedömning av forskning användas nationellt?* Rapport VR1913. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.4dd26b09169cbe0ddda973/1556181114543/Kan-ERCs-bedomning-av-forskning-anvaendas-nationellt_VR_2019.pdf [06 april 2023]

Tidningsartiklar och tidskriftsartiklar

Sautier, Marie. *Move or perish? Sticky mobilities in the Swiss academic context*. Higher Education. Vol. 82, No. 4, 2021: 799–822. doi.org/10.1007/s10734-021-00722-7

Westenhoff, Sebastian; Söderfeldt, Ylva; Larhammar, Dan; Berggren, Magnus. 2021. *Migrationsreglerna slår mot forskning*. Svenska Dagbladet. 29 november. Tillgänglig: <https://www.svd.se/a/9KxVMI/migrationsreglerna-slar-mot-forskningen> [11 april 2023]

Sveriges unga akademi. 2021. *OHållbart system för overhead*. Tidningen Curie. 9 november. Tillgänglig: <https://www.tidningencurie.se/debatt/ohallbart-system-for-overhead/> [16 mars 2023]

Databaser

OECD. 2023. *Gross domestic spending on R&D (indicator)*. doi: 10.1787/d8b068b4-en
Tillgänglig: <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm> [07 mars 2023]

Vetenskapsrådet. 2023. *Statistik 2022*. Tillgänglig: <https://www.vr.se/analys/svensk-forskning-i-siffror/vetenskapsradets-forskningsfinansiering-i-siffror/samlad-beslutsstatistik/statistik-2022.html> [07 mars 2023]

Lagar och författningar

SFS 2023:83. *Högskoleförordning* (1993:100).

Webbplatser

Dutch Research Council. 2022. *Funding lines*. Tillgänglig: <https://www.nwo.nl/en/funding-lines> [16 mars 2023]

Dutch Research Council. 2023. *34 leading scientists receive Vici grants*. Tillgänglig: <https://www.nwo.nl/en/news/34-leading-scientists-receive-vici-grants> [16 mars 2023]

European Research Council. 2023-1. *Starting Grant*. Tillgänglig: <https://erc.europa.eu/apply-grant/starting-grant> [26 april 2023]

European Research Council. 2023-2. *Consolidator Grant*. Tillgänglig: <https://erc.europa.eu/apply-grant/consolidator-grant> [26 april 2023]

Swiss National Science Foundation. 2021-1. *The SNSF also funds indirect research costs of universities*. Tillgänglig: <https://data.snf.ch/stories/overhead-2021-en.html> [16 mars 2023]

Swiss National Science Foundation. 2021-2. *The SNSF funds over 80% of researchers from Switzerland before their first ERC grant*. Tillgänglig: <https://data.snf.ch/stories/erc-grantees-snsf-grants-en.html> [16 mars 2023]

Swiss National Science Foundation. 2021-3. *339 outstanding projects approved*. Tillgänglig: <https://www.snf.ch/en/7CuXDrIH1svby5vs/news/339-outstanding-projects-approved> [16 mars 2023]

Swiss National Science Foundation. 2023-2. *Spark*. Tillgänglig: <https://www.snf.ch/en/8EWqXT6CZ7wuAJUq/funding/programmes/spark> [27 mars 2023]

Forskningsrådet. 2022. *Financial support to submit a new ERC grant proposal*. Tillgänglig: <https://www.forskningsradet.no/en/call-for-proposals/2019/financial-support-to-submit-a-new-erc-grant-proposal/> [07 mars 2023]

Forskningsrådet. 2023. *Research stays abroad*. Tillgänglig: <https://www.forskningsradet.no/en/apply-for-funding/funding-from-the-research-council/Personal-Overseas-Research-Grants/> [16 mars 2023]

Vetenskapsrådet. 2023-3. *Rekordmånga forskare i Sverige får ERC Advanced Grant 2022*. Tillgänglig: <https://www.vr.se/aktuellt/nyheter/nyhetsarkiv/2023-03-30-rekordmanga-forskare-i-sverige-far-erc-advanced-grant-2022.html> [06 april 2023]